

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész. évre 4 ft., félévre 2 ft., negyedévre 1 ft. Egyes szám ára 8 kr.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ISSEKUTZ JÁNOS.

Nyomtató és Kiadó: Papp György.
Gyulafehérvárt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda.

Gyulafehérvárt.

Hirdetések díjszabály szerint.

Egy üdvös intézmény.

A székely kivándorlásügyét ez ideig senki sem karolta fel alaposabban, mint maga a kereskedelmi miniszter ur.

Tagadhatlan, hogy sok munkás kéz, igen sok haszna vehető embere megy ki évenként Erdélynek, különösen a székelyek közül munkát keresendő Moldva és Oláhországba, munkát, melylyel bennmaradt családját eltarthassa, mely eltartás tisztán csak a természet kívánta élelem és ruházatba rejlik, de az egyes családtagok kiképzésére vajmi kevés gond fordítatik.

Tudva van az, hogy a székely nép erőteljes, egészséges, munkás és munkaszerető nép.

Ez előnye ismertté tette őt Moldva és Oláhországban ugyanígy, hogy időnként ez országokba, ezek főhelyein mint Bukarest, Galacz, nagyobb számba vétetnek fel, hol különösen mint elpuhulástól mentek, a nchezebb munkák teljesítésére fogadtatnak fel.

Ezen államokba a székely munkássága ellen panasz nem merül fel.

A székely gazdaságát úgy osztja be, hogy míg a férfi idegen helyen keres munkát, addig a nő és családtagjai az otthonigazdaságot vezeti.

Ugy, de a Székelyföld a tulelszaporodott székelységnek már kicsiny, alig képesek ezek abból megélni — s ez oka annak, hogy a székely nép az önfentartásért kénytelen kivándorolni, — melyet elősegít az is, hogy hazai birtokosaink különösen a Maros és Küküllő völgyén lévők, megszokva a mindig alázatos szolgálkat, a kissé hevesebb vérű székelyt fogadni nem akarják.

A székely kivándorlást ez előtti években meg lehetett volna akadályozni, azonban egyfelől a Marosmentén lévő birtokok potományi eladása, másfelől a földes uraknak ez irányban elkövetett eljárásuk, mindenképpen elősegítette azt, ugyanígy, hogy ma már a különben is elszaporodott székelység érdekében valamit tenni szükségessé vált.

Mint látjuk, a kereskedelmi Minister ur azon elhatározása, hogy az állami gépgyárakba székely fiak alkalmaztassanak tanoncokul, kezdeményezése annak miszerint a székely kivándorlás megakadályoztassék.

E kezdeményezést követnie kellene a földes uraknak.

Követni kellene azzal, hogy az Emke a földmivesiskolába, az államszintén ezen iskolákba ha nem is egészen, de részben az alapítványi helyeket székely ifjakkal töltsse be.

A jelenleg meglévő kincstári helyek székelyekkel lennének betelepítendők.

Itt van közelünkbe Marosportus, hol a kir. kincstárnak mintegy negyven hold földje van, e földre 10–15 családot lehetne telepíteni, kik kevés hold földjük művelése és a kapandó napszámból magukat fenntartani képesek lennének.

Tekintve azt, hogy a székely nép mint egységes a hegyes vidék lakója, a kincstári erdőségek mellett lévő birtokokba szintén ezek lennének telepítendők, mi által egyaránt vonatnék meg e nép a kivándorlástól — egyaránt nyerne az állam annyi munkás kezét, mint a mennyit jelenleg elveszteni kénytelen.

Vagyis a kereskedelmi minister urat utánoznunk, s ott a hol lehet a székely kivándorlást megakadályoznunk kellene.

Az E. M. K. E. 1893-ban.

Az egyesület a lefolyt évben is fokozott haladást és emelkedést mutatott fel. Bevétele szintén elérte az átlagos 100.000 forintot. A segélyek és az egyesület fenntartása költségei levonásával tőkésített 47,850 ft 98 kr. A vagyon a folyó évben 949.105 ft-ról 1,021.899 ft-ra emelkedett.

Az egyesület budgetje 50.271 ft 45 kr. Az intézmények sorában az idén október hó 15 én Gr. Bethlen András földmíveléstudgyi miniszter ur jelenlétében volt az algyógyi földmives iskola megnyitása. Az egyesület létesítette vagy segélyezte intézmények száma: 1 földmives iskola, 7 kath., 7 ref., 1 luth., 1 izr., összesen 16 egyház; 6 kath., 26 ref., 3 unitárius, 1 gör. kath., 8 nemzeti, 1 kereskedelmi, összesen 45 iskola; 23 óvó és állandó gyermek-menedékhely, 4 munkatanítónői állomás; 1 árvaház; 4 ipari, 1 faipari és 1 főreáliskolánál, összesen 10 ösztöndíj; 5 népiskolai és 1 néptanítói jutalom; 45 népkönyvtár; 16 daloskör, összesen 143 községre eloszlva.

A fiókok száma 1 fő- és székvárosi, 17 vármegyei, 8 városi, 34 járási és vidéki, összesen 60. A folyó évben megindított a fiókok újjászervezése Budapesten, Kolozsvárt, Aradon és Szentesen, és a munkálat foly Nagy-Kikindára, Nyiregyházára, Hódmezővásárhelyre, Szegedre, Nagyváradra nézve.

A daloskörök minél szélesebb körű szervezése végett alapszabályok dolgoztattak ki, és 1000 ft jutalom és szervezési díj szavaztatott meg e célra a vezető papoknak, tanítóknak és kántoroknak. Az E. M. K. E. daloskönyv nagy kelendőségnek örvend.

Kimondatott a nép között a történelmi képek terjesztése.

Kimondatott a nemzetiségi kérdésben egy nagy tudományos forrásmunka iratása.

Fontos elvi határozat volt, hogy az egyházi segélyeket jövőre közvetlenül a fiókok, s nem mint eddig az egyházi főhatóságok útján fogjuk kézbesíteni.

A május 28 án Deesen tartott fényes közgyűlésen

TÁRCSA

Benkő Katinka.

(Novella.)

(Folyt. és vége.)

S a kispap nemsokára visszament a szent falak közé, hol lemondás, irgalom, szeretet lakoznak. A busznál nem könnyezett, csak arra kérte Katinkát, hogy ennek a napsugaras, derűs boldogságnak az emlékét őrizze meg szívében.

Elment s hátrahagyta a sárguló faleveleket, a fonynyadó virágokat s a hulló csillagokat. A Katinka szíve is hervadó virág volt. Nem tudta senki vigasztalni, még Tutsek Géza sem, pedig ő ugyancsak szellemes, szélesap fiú volt. Végzett orvostanhallgató s a mellett csinos vagyonos. Katinka rá se hederített. Hiába szórta bókjait, az ő gyermekszíve nem vidult fel. Emlékeiben keresgélt.

S emlékei olyan tiszták, ragyogók valának.

Soha sem fogadtak fel egymásnak semmit.

Csak egyszer mondta Károly, hogy mindenk föltt Istent szereti, aztán szegény, jó anyját, aztán . . . s a többit nem mondta ki.

Meg aztán azt is monta Katinkának — a mikor a szegényeknek osztogatta a kenyereket s megtakarított pénzecskéjét, — hogy belőle a menyországban is angyal lesz, mert itt a földön is az. Szép, szelíd, hófehér angyal.

Az angyalok pedig sokat, nagyon sokat imádkoznak. Ő is eljárt mindennap a templomba.

Édes apja látta a hirtelen változásokat a leányka

lelkében. Látta mint lett a szeleburdi leánykából ábrándozó, s ebből komoly, imádkozó leány, de azt hitte, hogy ez csak futó benyomás, mely nemsokára megszűnik.

De észrevette más valaki is a változást Katinkán, Tutsek Géza.

Egy csendes, novemberi alkonyatkor Katinka éppen a kertben volt, s nézte mint ragadja a szellő a fakó leveleket ide s tova, a mikor Tutsek Géza mellette toppant.

— Jó estét Katinka, miért búsul?

— Nézem ezeket a hervadt leveleket, s hallgatom mint zokog a szellő.

— Látja Katinka, kegyed is olyan mint ez az őszi idő. Kedvetlen is, bánatos is, hervadó is. Hová lett az a jó kedv, hová a csengő kacaj! Miért nem örvend, vagy ha bánata van, miért nem osztja meg velem?

— Az én bánatom osztthatatlan. Tudja Géza, én önt tisztelem mint régi, jó ismerősemet, de többet ne beszéljen velem erről!

— Mert valaki boldogtalan, mert vannak fnéyes emlékfoszálányai a multból, még nincs joga annak, hogy a más orczájáról is elrabolja a mosolyt.

— Én azt legkevésbé sem teszem. Szüleimet, testvéreimet szeretem, mindenkit szeretek. Nem tudhatom, kinek orczájáról rabolnám el a mosolyt?

— Az enyémről. De felezze meg bánatát velem, hátha osztható? Legyen nőm s talán elmúlik a baj!

Katinkát egy cseppet sem lepte meg a beszéd, úgy látszik el volt rá készülve.

— Nekem azt mondta egyszer valaki, hogy az égben angyal leszek. Itt a földön is az akarok lenni. Nemsokára zárdába lépek. Irgalom, lemondás lesz a nevem, s ott csak emlékeimnek fogok élni.

Géza erre már nem tudott felelni. Visszafelé fordultak; Katinka összébb huzta nyakán a csipkekendőjét. A csipős szélben megfázott.

Szent karácsony estéje. A hó nagy, imbolygó pelyhekben hull arra a ragyogó, fehér szemfödőre, mely a földet betakarja szeliden, enyhén.

Katinka picziny szobácskájában levelet ír a kis papnak. Elsőt ez életben. Leírja, hogy nem feledte el, hogy angyal akar lenni, már itt a földön, hogy annál biztosabban az lehessen az égben is. Felveszi a fátyolt. Szépen elbucszott tőle, ugysen látják meg egy mást ez életben. Aztán a végére oda írta: „Lásd én csak azért szakadok el tőled e földön, hogy folyton együtt lehessenek veled az örökkévalóságban.”

Szépen lepecsételte a levelet s keblébe rejtette.

Épen jókor, mert szülei jöttek be.

A mamája szemei könnyesek valának.

— Édes Katinka, a kis Jézus megszületett, örvendj te is velünk. Már régen kéred beleegyezésünket, hogy apácsa lehess. A mai napon megnyered azt. De Tutsek Géza is megkérte a kezdet. Melyiket választod édes leányom, hajnali csillagom, a menyasszonyi koszorút e vagy a fátyolt?

— A fátyolt édes mamám, a fátyolt.

— Szived sugallatának engedsz, a midőn ezt teszed?

— Annak, drága jó mamám.

A mikor szent karácsony napján kijött a templomból, feltette a levelet Katinka.

Tudta, hogy erre a levélre válasznak kell jönnie. Egy hét múlva legkésőbbben. Várta is, de csalódott. Eltelt két hét, három hét; nem jött. Irt még egy levelet, éppen olyat, a milyen az első volt, s arra sem kapott választ.

jelen volt Apponyi Albert gróf is, és a diszeloádáson közreműködtek Jászai M., P. Márkus E., R. Maróthy M., Náday F., E. Kovács Gyula.

Junius 25 én volt Szászvároson gróf Kun Kocsárd diszelnök 90 éves születése ünnepe, a mely országos jelleggel folyt le.

Feliratilag üdvözölte az E. M. K. E. József főherceget 25 éves jubileuma alkalmából. Képviseltette magát az E. M. K. E. minden nagyobb nemzeti társadalmi vagy irodalmi ünnepen, az ország bármely részében: így a budai honvédszobor leleplezésénél, az aradi ereklje-muzeum megnyitásánál, a szegedi Dugonics, a nagyváradi Szigligeti, a kecskeméti katona irodalmi körök megnyitásánál, a D. M. K. E. országos értekezletén, a vármegyei muzeumok ügyében és évi közgyűlésén. A F. M. K. E. közgyűlését sürgönyileg üdvözölte. Vaszary Kolos hercegprimáshoz az őt ért merénylet alkalmából részvét táviratot intézett; így gróf Bethlen Gábor elnökhöz is édes anyja elhunytá alkalmából.

Az ezer éves kiállításban és ünnepben való együttes részvétel végett az E. M. K. E. az összes testvéregyesületekkel mozgalmat indított és ez ügyben nem-sokára közös értekezletlesz Budapesten. Az E. M. K. E. az országos millenárius bizottságban képviselve van. Egy közmtvelődési kongresszus tartásának eszméje a febr. 7-én Budapesten az országháza egyik termében tartott közös értekezleten egyelőre levétett napirendről.

Nagyobb alapítványok az 1893. évben: egy ismeretlen végrendelete deponálva 35.000 frt, néhai Sváb Jakab és néhai Wahrman Mór 1000.—1000 frt, Kun Kocsárd gróftól erdők eladása czimén 14,703 frt újabb alapítvány, Borbély Lajos 9-dik E. M. K. E. alapítványában újlag 100 frt, dr. Gorove László Budapestről 1000 frt, a budapesti 1893. évi E. M. K. E. bál 1785 frt 94 kr. Győrvarmegye 500 frt, a vajdahunyadi vasgyári tisztikar bálja 284 frt 92 kr, a „Szolnok Doboka“ szerkesztőségétől a „Deési Emlék“ jövedelméből 100 frt. Kerezag városa évi 100 frttal lett alapító és ezenkívül gyűjtőiveket bocsátott ki. Sándor József t. alelnök-főtítkár édes anyja elhunytá alkalmából a választmány tagjai koszorúmegváltás czimén 146 frtot gyűjtöttek alapítványnul. Budapesten a Kerepesi-úton E. M. K. E. kávéház nyilván, a tulajdonos évi 25 frttal lett tag és ezenkívül üzletében E. M. K. E. perselyeket helyezett el. Szép persely-gyűjtés volt a topánfi olvasóköré 16 frt 90 kr. Nemes Péter kolozsvári iparos egy hazafias levél kíséretében, kiemelvén, mikép „az E. M. K. E. mintaszerű kezeléséről meggyőződött“, 100 frt alapítványt tett. Alapítók lettek továbbá: a balázsfalvi takarékpénztár-részvénytársaság, Erdélyrészi Magyar Jelzalog Hitelbank (Kolozsvár), Kelety Lajos m. kir. erdész Szász-Sebesen, Khayil Elemér Budapestről 100—100 frttal; Stern Gusztáv vezérigazgató Budapestről 250 frttal. Hirsch Lipót birtokos Deésen, Kovács Péter kolozsvári földész 100—100 frttal, — Mózsá Attila aranykúti birtokos atyja emlékére „sirkó helyett“ 200 frt alapítványt küldött.

Szegény szívét úgy faesarta valami bánat, valami gyilkoló, fájó érzés.

— Istenem — gondolta — úgy elfeledett, de nemcsak elfeledett, hanem meg is gyűlölt.

Hogy is mertem én őt szeretni? Ő nemsokára Isten papja lesz, tiszta szíve csak Istenért lángolhat s én abból a szent lángból bűnös szívemnek akartam lopni.

De a multnak emlékeiért legalább egy néhány sort írhatott volna, legalább egy áldó szótát küldhetett volna, hisz tudja, ha van szíve érzé, hogy milyen nagyon forrón szeretem? Nincs már multamnak édes, boldogító emléke.

S aztán elgondolta, hogy az a szegény Tutsek Géza mennyit szenvedhet miatta.

Felöltözött fehérbe és halványan, mint a szelidségnek áldott angyala elment Tutsekékhez és remegő hangon oda szólt az ifjuhoz.

— Géza, ha megelégszik egy szegény, megronsolt szívvel, akarok a maga felesége lenni.

Nincs már nékem fényes selyem foszlányom a multból.

Már két hete jegyben járnak.

Egyik napon Katinka épen jegyesével sétált, a mikor a kispap anyja jött vele szemközt.

Feketében volt. Sirva, zokogva panaszkodott, hogy szeretett fia hosszas betegség után meghalt! Hiába ápolták gondddal, szeretettel. A sirja is idegen földön domborodik. A temetésen volt, épen most érkezett vissza....

Katinka siri halvány lett, kiszakítá kezét jegyese karjából, hazafutott, leborult kis szobája ottománjára és sirt, sirt, hosszasán, keservesen....

W. Viktor.

Érdekesebb adományok voltak: a „Fővárosi Egyet“től 40 frt, a hód mezővásárhelyi ref. népiskola gyermekeitől 10 frt 27 kr; a Magyar vasuti hivatalnokok takaréka, előlegező és biztosítási egyletétől, mint szövetkeztől Budapestről 53 frt 7 kr; Ócsöd község testületétől 10 frt; Horváth Vilmostól, Margitta, (egy kellemesen eltöltött oláh karácsony alkalmával közbeszólásokért bejött büntetés pénz czimén) 12 frt 10 kr. A kimutatás koronájánál tesszük ide legvégül, hogy József főherceg ő Fensége 1893 ban is, mint az egyesület alakulása óta állandóan az évi jelentések vételekor, 50 frtot küldeni kegyeskedett.

IRODALOM.

* **Szabad szó képes politikai napilap legújabb kedvezményei.** A „Szabad Szó“, melyről talán már fölsőlegesen elmondani, hogy a legjobb és legolcsóbb magyar napilap, hetenkint „Koszoru“ czim-mel egy rendkívüli gazdag és előkelő tartalmu, képekkel diszitett szépirodalmi betilapot ad mellékletül. Továbbá „Kalapács“ czim-mel maró és csipős élezekektől duzzadó élezekeket, mely hetenkint talányt is közöl és a megfejtők között 52 József sorsjegyet és 52 kötet szépirodalmi könyvet sorsol ki. Ezenkívül még a következő páratlan kedvezményekben részesíti előfizetőit: Azok az előfizetők, a kik a „Szabad Szó“-ra az egész 1894. éven keresztül előfizetnek oly módon, hogy az előfizetési összeget negyedévenként küldik be, megkapják 1. A „Magyar Történeti Album“-nak már megjelent kötetét nyomban, a mint az első évnegyedi előfizetést beküldik. 2. A pünkösdkor megjelenő „Irók és művészek Albuma“ és „Közigazgatási Album“ közül azt, a melyet maguk választanak. 3. A „Magyar Történeti Album“-nak karácsonykor megjelenő 2-ik kötetét. 4. A „Szabad Szó“ 1895. évre szóló karácsonykor megjelenő nagy képes naptárát. Előfizetési ár: Egész évre Budapesten 10 frt, vidéken 12 frt. Fél évre Budapesten 5 frt, vidéken 6 frt. Negyed évre 2.50 frt vidéken 3 frt. Az előfizetési pénzek a „Szabad Szó“ kiadóhivatalához (Teréz-körút 41. szám alá) küldendők. Jegyzet: Nem előfizetőknek a diszes kötetű 50 pompás színes képet tartalmazó Magyar Történeti Albumok egyes, 15 oldalra terjedő kötetét kötetenkint 2 frt bolti árért megküldjük.

* **A magyar közönséghez!** Nincs a földön nemzet, mely oly gazdag népmeseköltéssel dicsekedhetné, mint a magyar. Tanuszkodnak erről különféle mesegyűjteményeink, melyek azonban alig fordulnak meg a nagy közönség kezén s melyek, minthogy többnyire az illető vidék tájszólása szerint vannak közölve, inkább a nyelvtudósokra becsesek. S ami legfőbb érdek volna pedig: ezek a gyűjtemények alig adhatók a gyermekifjúság kezébe, mert a gyűjtők, természetesen, nem vették figyelembe a nevelési szempontokat. Maga a művelt nagy közönség csak birból ismeri egyik másik mesegyűjteményt, akárhány csak nagyobb könyvtárakban kapható. S hány szép mese van eltemetve folyóiratokban! És hány szép mese forog a nép ajkán, melyek egyetlen gyűjteményben sem találhatók!

Mind e körülmények számbavételével határoztuk el, hogy az összes java népmeséket, mondákat és regéket közkincesé tegyük; hogy a meseköltő tehetőség oly igen megáldott magyar és székely nép meséit jó népies irodalmi nyelven megírva, de igazi karaktertől meg nem fosztva, újra, egyelőre öt nagy kötetben kiadjuk, hogy a magyar nemzet az ő ezer éves ünnepén elmondhassa büszkén: ime itt van együtt mind az a mese és monda, a mit a magyar nép poétás lelke ezer év alatt, békében és háboruban, annyi viszontagságoknak közepette, teremtett!

Közzé bocsátjuk ezt a nagy munkát, abban az erős meggyőződésben, hogy, midőn ezt tesszük, a nemzeti irodalomnak, a nemzeti nevelésnek tesszünk szolgálatot s egyben ápolni segítjük a nemzeti öntudatot.

Hogy ezen értékes nemzeti kincs ne csak gazdagnak, tudósnak legyen hozzáférhető, hanem, hogy a Magyar Mese- és Mondavilág a nemzet minden rétege, apraja, nagyja, szóval minden magyar család megszerezhesse, elhatároztuk, hogy füzetekben, még pedig a legolcsóbb áron — füzetenkint 25 krajczárért bocsátjuk azt közre.

A ki a Magyar Mese- és Mondavilágnak első füzetét, mely most jelent meg 64 oldal terjedelemmel, gyönyörű színes borítékkal, és 18 szép szövegképpel, figyelemmel átolvassa, hittünk szerint, meggyőződik arról, hogy míg ez a könyv egyfelől a családi nevelésnek és az iskolai oktatásnak nélkülözhetetlen segítség lesz, másfelől maga a nagy közönség is, az irodalmi műveltség ember s az irni-olvasni alig tudó ember is egyaránt lelki gyönyörűséggel olvashatja a magyar népköltés e remekeit, melyeket a falusi mese-

mondó hangján, de irodalmi nyelven, irodalmi ízléssel, s pedagógiai gondossággal igyekezett megírni a magyar föld népének egyik fia.

Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy Magyar Mese és Mondavilágban, mely az ezer év egyik szerény emlékének készült, nem innen-onnan összeollózott mesék gyűjteménye lesz, a miről az olvasó ugy a most megjelent, mint az ezután megjelenendő füzetekből meggyőződhetik. Történeti és helyi mondák, lehető elevevésséggel megírva és vegyítve népmesékkal: ez a terve az egyelőre öt kötetes munkának. Minden kötet c. 30 nyomtatott iv. S két hetenként 3 ives füzetekben jelenik meg, gazdagon és szépen illusztrálva. Egy-egy füzet ára 25 kr.

A Magyar Mese- és Mondavilág első füzetét kívánatra bárkinek ingyen megküldjük.

A Magyar Mese- és Mondavilág előfizetési ára 10 füzetre 2 frt 50 kr., s azok, kik ezen összeget a kiadóhoz előre beküldik, a füzeteket pontosan megjelenés után postán bérmentve megkapják.

Im ezt kívántuk elmondani az első lépésnél.

Hazafias üdvözléttel: Benedek Elek, mint a Magyar Mese- és Mondavilág írója. Az Athenaeum irod. és ny. r. társulat, mint a „Magyar Mese- és Mondavilág“ kiadója. Budapest, 1894. január hó végén.

A „Magyar Mese- és Mondavilág“ című új képes füzetes vállalatot legjobb meggyőződéssel ajánlhatjuk t. olvasóink bizalmába és pártfogásába. Az Athenaeum kiadó társulat, mely mint Kossuth maga számtalanszor nyilvánosan előadta, a nagy száműzöttnek munkái kiadása által aggkorára foglalkozást ad, mely Petőfi műveit a legnagyobb diszszel és egyidejűleg a legolcsóbb kiadásban is kiadta, s mely a nemzeti irodalom minden ágát folyton ápolja és fejleszti, ezen vállalat tál méltán fordulhat a magyar nemzet hazafiságához és bizalmához és szívesen is közöltük az ő szótátát e hazafias vállalat ügyében.

Benedek Eleket, ki e mű megírását magára vállalta meseiről eléggé ismerik, s felesleges volna, az ő hivatottságát a magyar közönség előtt dicsérőleg kiemelni.

Ujdonságok.

Gyulafehérvár, 1894 febr. 1.

— **Az E. M. K. E.** igazgató választmányva egy igen czélszerű eszmét valósított meg az által, hogy az egyesület ügyeire vonatkozó értesítéseket, intézkedéseket minden hó 20 án megjelenő nyomtatott értesítőben közli, melyet hivatalból díjtalanul megküld a válaszmányoknak, egyesületi intézményeknek, a sajonak stb. Az első szám meg is jelent. Első sorban beszámol az E. M. K. E. mult évi működéséről. Az egyesület 143 községben segít, vagy tart fenn iskolákat, segít egyházakat, népkönyvtárakat, óvókat. Összesen 60 fiókja van. Vagyonértéke, a Kun-Kocsárd-féle birtokkal együtt 1 921.889 frtot tesz. A millenium alkalmával egyöntetű eljárásra lettek felszólítva a hazai közmtvelődési egyesületek s e tárgyban február hó 8-án Buda-Pesten értekezlet lesz Az E. M. K. E. most a daloskör szervezését vette aktioja körébe, miután már egy igen jó daloskönyvet adott ki. Készítettett egy mintaalapszabályt és 500 frtot vett fel daloskörök alakítására és fenntartására, továbbá 5 drb. 50 frtos és 10 drb. 25 frtos jutalmat alapított oly tanítók, kántorok vagy papok számára, kik a közölt szabályok szerint a legkitünőbb dalosköröket szervezik és azt a legbuzgóbban vezetik. A jutalmazás az illető fiók választmányok előterjesztése alapján történik. A daloskörök létesítését melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe, hiszen például Buzás-Bucárdon, M.-Szt.-Benedeken, Balázsfalva faluban, Türben, Ozdon, Bükkösön, Fel-Enyeden, Kis-Enyeden a t. lelkes és tanító urak egy kis buzgalommal a legszebb eredményt érhetnék el, mely lényegesen befolya a nép lelkiéletének nemesebb érzelmeire.

— **Uj gyorsvonat** lesz f. évi május 1-én kezdőleg Tóvis — Arad — Budapest között, mely — állítólag — csak első osztályu kocsiából lesz összeállítva. A forgalom tervezett megosztása kétségtelenül helyes, mivel most gyorsvonat mindkét osztálya rendszeren nagyon zsúfolt. A Kolozsvár felől jövők valószínűleg az éjjeli személyvonattal csatlakozhatnak az új gyorsvonathoz.

— **A gyulafehérvári önkéntes tűzoltó egyesület** folyó évi rendes közgyűlését, ez év február havának 4-ik napján d. e. 10 órakor fogja megtartani, az egyile őrtanyájában. Felhívának tehát az összes f. ez. együleti tagok, hogy arra a szokott módon, teljes felszereléssel megjelenjenek. Tárgysor: 1. Előző megnyitó. 2. Az 1893 évi jelentés felolvasása. 3. Az 1893-ik évi számadások megvizsgálása. 4. Az 1894 évi költségvetési előirányzat megállapítása. 5. Indítványok. A gyulafehérvári önkéntes tűzoltóegylet parancsnokságának 1894 év január hó 8-án tartott üléséből. Roska József, főparancsnok. ifj. Kerekes János, titkár.

— **A kath. naggyűlésen.** Erdélyből jelen voltak: Fábán Sándor, püspöki vicárius, dr. Tótor József, kanonok orsz. képviselő, Kóródy Péter és Zlamál Agost, tanárok. Kiss Bálint, es. és k. kamarás, magyar-igeni nagybirtokos, Császár Károly, miklósvári lelkész, dr. Otrobán Nándor, brassói orvos, Prokupek Sámuel, uszebeni külvárosi plebános, Neurhrer Odön, uszebeni segédlelkész, dr. Gyórfy Gyula, orsz. képviselő. Ince Ignác, esikésatószezi kántortanító Sándor Gergely, esikszentimrei községi bíró. Molnár József, orsz. képviselő, Kánya János, esikdelmei birtokos, Ferencz Károly, gyergyószentmiklósi l. sz. plebános. Görög Joachim, gyergyószentmiklósi ö. sz. plebános Zomora Dániel, gyóalfalvi plebános. Rozsdás Antal, gyergyó-alfalvi kereskedő, Márton Ferencz, Márton Lajos és Ferencz Balázs, gyógyószentmiklósi földbirtokosok. Mélik Bogdán, gyóri metei földbirtokos. Eránosz Bogdán, gyószentmiklósi yógyyszerész. Urmánczy János, topliczainagybirtokos P. S. ntha Angelus, sz. f. r. theologiae rector (V. Hunyad). Mestrik István, Strauss Adolf, v. hunyadi kereskedők. Schmidt Ferencz, v. hunyadi birtokos. Bró Béla, kolozsvári apátkanonok plebános. Pál István, t. kanonok igazgatótanácsi referens. Bogyó István vendéglős Kolozsvárról. Deák Ignác, radnóti intéző. Gróf Haller Jenő, küllővári nagybirtokos. Kovács Ferencz, marosvásárhelyi apátplebános, Papp János, jobbágyfalvi esperes plebános, Kalapács Imre, chedi lelkész. Gegő György, deményházi plebános. Dániel Ferencz, mosoni nagybirtokos. Bence János, deményházi székely gazda. Bárány Lukács, szamosújvári ö. sz. plebános. Novák Gerő, szamosújvári tanár Gróf Kornis Victor, szentbenedeki nagybirtokos. Betegh Imre, felőri nagybirtokos Gergely Ignác, tordai t. kanonok-plebános. Gróf Zichy István, sz. földvári nagybirtokos. Miksa Elek, hadrévi nagybirtokos. Jung-Cseke Lajos, sz. udvarhelyi apát-plebános. Oláh Antal, kereszturi s.-lelkész.

— **A gyulafehérvári kereskedő ifjuság.** által folyó hó 20-án rendezett tánczvizgalom meglehetősen sikerült, ha nem is éppen az anyagi tekintetben de egyhangulag el lett ismerve, hogy vigkedélyű, és esinos tánczvizgalom volt. Az összes bevétel az estélyen 143 frt. 60 kr., ellenben a kiadás 153 frt. 62 kr., tehát ráfizetés 10 frt. 02 kr., a mi az ifjuság által fedezettett. Felülfizettek: Dr. Mohay 3 frt., Novák F. 2 frt., Dr. Mayer Ö. 3 frt., Hein József 3 frt., Dr. Gáll 2 frt., Moreno Ilyés 2 frt., Heiszer O. 1 frt., Lobstein S. 2 frt., Fuchs Nándor 1 frt., Ongert Károly 1 frt., Jäger Adolf 1 frt., Lobstein József 50 kr., Schreiber Albert 1 frt., Faludy Sándor 1 frt., Patay Gusztáv 1 frt., Volez H. 1 frt., Ulbrich 50 kr., Csoknyai J. Budapest 2 frt., Eisler J. Bécs 2 frt., Degró Rezső 50 kr. Jakabfy A. 1 frt., Stawasser M. Bécs 2 frt., Weisz B. 1 frt., Kohn Jakab Bécs 2 frt., mely t. uraknak a rendezőség köszönetet mond. Továbbá a kereskedő ifjuság kéri a T. kereskedő urakat, hogy következő ily alkalomnál szíveskedjenek többen megjelenni, és b. pártolásokat bizonyítani, mert ez alkalommal a T. kereskedő urak közül nagyon kevesen jelentek meg. Gyfehérvárt 1894 Január hó 30-án A rendezőség.

— **Az 1894 év január hó 21-én megtartott tűzoltói tánczmulatságon felülfizettek:** Lehman Ferencz, tábornok 5 frt. Id. Jonás Adolf 5 frt. Novák Ferencz, kir. tan. polgármester 3 frt. Wokerzál Vilmos, 2 frt. Grün Náthán, 2 frt. Jonás Gyula, 1 frt. 50 kr. Lakner Lajos, 1 frt. 50 kr. Lakner Antal, 1 frt. 50 kr. Morenó Ilyés, 1 frt. Rosenthal Náthán, Besztercze 1 frt. Jonás Mihály, 1 frt. Grund József, 1 frt. Löwe Károly, 1 frt. Avéd Jákó, 1 frt. Fürst M. Dávid, 1 frt. Löwi Bernát, 1 frt. Szentgyörgyi Mór, 1 frt. Prázsák Rajmond, 1 frt. Deutsch Adolf, 1 frt. Fingerhut Jakab, 1 frt. Schreiber Albert, 50 kr. Landesman Bpest. 50 kr. Balázs Odön, 50 kr. Wachek, örmester 50 kr. Rác György, 50 kr. Meczler Ede, 50 kr. Meczler József, 50 kr. Lusztig Samuel, 50 kr. Fekete Gyula, 50 kr. Batori N. 50 kr. ifj. Degró Rudolf, 50 kr. Wachek János 50 kr. Volez Heinrich, 50 kr. Volez Hugó, 50 kr. Patai Gusztáv, 50 kr. Körner József, 50 kr. ifj. Jonás Adolf, 50 kr. Sehman N. 50 kr. Grosz Frigyes, 50 kr. Grf. Minezer, 50 kr. Dr. Balázs Endre, 50 kr. Dr. Vass Albert, 50 kr. Kádár Miklós, 50 kr. Zlamál Agoston, 50 kr. Fogarasi János, 50 kr. Vragács Viktorné, 50 kr. Fuchs Nándor, 50 kr. Helvig N. 30 kr. Ambrus N. 20 kr. Knapp 20 kr. Erdődi Károly, 20 kr. Vöckl György, 2 frt. ifj. Cirlea József, 2 frt. Mendel Manó, 1 frt. Jakabfi Albert, 2 frt. Butyka Sándor, 1 frt.

Az Első Leánykiházasítási Egylet f. hó 21-én tartotta saját ujonan épült házában VI. kerület Teréz-körút 40—42. sz. XXXI. rendes közgyűlését. Schwarz Armin bankigazgató az egylet elnöke a közgyűlést tetszéssel fogadott beszéddel nyitván meg, üdvözölte az egylet saját otthonában nagy számmal megjelent képviselő bizottsági tagokat és örömeinek

adott kifejezést, hogy az egylet, mely 29 év óta vezetése alatt áll és a mely a legesekélyebb kezdetből mai jelentékenységre emelkedett, képes volt ily remek építvány egész tehermentesen, az egylet saját erejéből készíteni. A vezérigazgató Kohn Arnold által előadott évi jelentésből kitértünk, hogy aelhány elégedetlen által az egyletre felidézett zavarok és nehézségek dacára az 1893. év 141,097 frt 39 kr. kezelési felesleggel zárul és hogy a tartalékok 686,411 frt 90 krra emelkedtek. Az egylet a lefolyó évben nászjutalék, felesleghányadok és bekövetkezett haláleset után történt visszafizetések fejében 117,355 frt 28 krt fizetett ki (6488 frt 35 krral többlet, mint 1892. évben) Ezek közt 48 árva jutalék 15049 frt 38 krral foglaltatik, melyekért a kedvezményezett árvákat beirt tagok halála következtében átlag 9 háromnegyed évig semmiféle befizetés sem teljesített. Uj tagok belépésére vonatkozólag a jelentés kiemeli, hogy a lefolyó évben 5346 jutalékkrész többnyire a fiatalabb korosztályokból iratott be. Különösen a C) osztály mutat fel nagy baladást, amennyiben ma, működésének alig egy éve után máris majdnem egy millió frt biztosított tőkével rendelkezik. Az egylet táblázatai kiváló matematikus szakférfiak által megvizsgáltattak. Az alapszabályok a kereskedelmi törvénynek megfelelően módosítottak. Az egylet cégének bejegyzése a legrövidebb idő alatt fog közölteni és a legközelebbi közgyűlést az alapszabályok értelmében már az összes tagok gyűlekezete fogja képezni. A ház zárlatételének ünnepélye jövő tavasszal tartatik meg. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelő bizottság jelentése, valamint az előterjesztett mérleg tudomásul vétetett jóváhagyatott és a közgyűlés Dózsa Benő képviselő bizottsági tag indítványára az igazgatóságnak és választmányának egyhangulag köszönetet szavazott és a felmentvényt megadta.

— **Borászati kiállítás Milanóban 1894-ben.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdeelt köröket, hogy Milanóban az 1894. május havától októberig több szakkiállítással egyidejűleg borászati és olajgyártási kiállítás is tartatik, melynek célja a külföldi, borászati és olajgyártási mű- és segéd-eszközöket és irodalmi termékeket is bemutatni. Az e kiállításon részt venni szándékozók kötelesek az erre vonatkozó bejelentést melynek úrlapjai a kamrában átvehetők — a folyó hó végeig benyújtani. A közelebbi határozmányok a kamara irodájában megteudhatók.

CSARNOK.

A gyümölcsbor (eider) készítéséről.

Ez évben a kontinensen mindenütt nagy gyümölcs-termés jelezetett s miután hazánkban is nagytermésre volt kilátás, a gazdák méltán aggódtak, miként fogják gyümölcstüket értékesíteni.

A nehézségeket még azon körülmény fokozta, hogy a koleraveszély miatt a külföldi országok nyers gyümölcstük elől határainkat elzárták.

A dolog illetén állásánál a földmívelésügyi m. kir. Miniszter gróf Bethlehen András elérkezettnek látta az időt hazánkban, az almaborkészítési eljárás megbonosítására, melylyel a gyümölcstük legalább közép áron lehet értékesíteni.

Az országos gyümölcsezési miniszteri biztos 2 Simon-féle malmot hozatott Franciaországból 2 sajtóval s ezekkel a gyümölcsborkészítést a Szilágyságban, Trencsén, Szatmár és Mármarosban bemutatta.

A gyümölcsbor készítésnek, a mellett, hogy igen kellemes, egészséges italt nyújt, mely jóságban a mi s az olaszborokat tetemesen felülmúlja, az a főelőnye, hogy a kereskedők nem nyomhatják le túlságosan a nyers gyümölcs árát, mert az esetben a tulajdonos inkább borra dolgozza fel, melynél annak métermázsáját legrosszabb esetben is 6 frral lehet értékesíteni.

Nemcsak a bőtermésű, de mostohább években is van jogosultsága a gyümölcsborkészítésének, mert mindig akad selejtes, hitvány minőségű, hullott, rázott alma, melyet nyersen eladni alig vagy csak potomáron lehet.

A mellett, hogy a tulajdonos magát egész évre kellemes, üdítő itallal ellátja sok pénzt is meg lehet általa takarítani, ha a munkáscsoporthoz palinka helyett rá szokna mint az Trencsénben történt: azonfelül ezen osztálynak egészségi állapotára is jótékony befolyást gyakorolna.

Francia, Németország és Ausztria egyes tartományaiiban már rég idő óta gyártják, az oda való nép nem is lehet el nélküle, ha nincs termésük, bejárlák az egész continenst, s a cider számára mindenféle almát összevásárolnak.

Az ideai almabor készítéséről szólva, a trencsényi és szatmári működést említem fel, hol az almabor készítését magam vezettem.

Trencsénben Bohuniceon Kubinyi képviselőnél készítettünk 190, s Pruszkán, gróf Königseggnél 80 hectoliter almabort. Az almák igen sok fajtához tartoztak

mint az már nálunk szokásban van, s ezeknek mustja megmérése 8% cukortartalmat mutatott.

Egy métermázsza alkalmából kaptunk átlagban 60 liter mustot, így egy hectoliter mustra szükséges 167 kgr. nyers alma, megjegyezvén, hogy az almáhozidőnként körte is vegyítettett, mi a bor jóságát tetemesen fokozza.

Napoként feldolgoztatott 20 métermázsza alma s ebből nyertünk 12 hectoliter mustot. A munkálatokat 5 napszamos végezte 70 kr. napi bér mellett. Ez tesz összesen egy napra 3 frt 50 krt, mely összeg 12 részre elosztva esik egy hectoliter must előállítására 29 kr. a gépek elhasználását és kamatját nem számítva, miután azokat a Miniszterium díjmentesen bocsátotta a gazdaközönség rendelkezésére.

Az a kérdés merül fel, miként fog lehetni a bort értékesíteni?

Mielőtt még rendes árakról szólni lehetne, hozzá kell a közönséget szoktatni, s így ez is mint minden kezdet, némi nehézségekbe fog ütközni.

Autriában az almabor literje 20 — 25 krral fizetik, mi megelégedhetünk, ha eleinte 12 kron fogjuk tudni árusítani, ez esetben is 1 métermázsza alma 7 — 8 frt pénzértéket képvisel.

Természetes hogy a bor minősége mindenek felett behatással lesz az árak alakulására.

Szatmárban, Nagybányán több birtokos kisebb mennyiségű almája dolgoztatott fel, itt az eredmény kedvezőbbnek mondható, a mennyiben 1 métermázsza almából 62 65 liter must sajtoltatott.

A mai almaboraink rendszerint kevés szesz tartalommal bírnak, azért nehogy elromoljanak, April — Májusig el kell fogyasztani, — e bajon azonban ezukor vagy rectificált szesz hozzáadása által lehet segíteni.

Ha a must pl. 8% ezukor tartalmat mutatott, ebből csak félannyi, 4% szesz tartalommal bíró bor lesz, ha mi ennek tartósságát emelni akarjuk, legalább 8 — 9% szertartalomra kell törekedni. Minden kílgramm ezukorból lesz 1° szesz tartalom (t. i. egy htl mustra számítva) s minden liter rectificált szesz szintén egy hectoliternél egy fokkal emeli a szesz tartalmat, megjegyezvén, hogy a ezukrot mindjárt a musthoz, tehát az erjedés előtt kell adni, a szeszt pedig az erjedés befejeztével.

Nyolcz százalék ezukorral bíró musthoz hozzáadunk vagy 8 kílogramm közönséges fehér süvegezuket, vagy 4 liter rectificált szeszt, ha azt akarjuk, hogy borunk 8° szesz tartalommal bírjon.

A szesz mesterséges szaporítása ugyan költségbe kerül, de ez a bor magasabb árában bőven visszatérül.

A bori illetve a mustnak ezukrozása iránt a közönség körében nagy előítélet uralkodik, azt állítván, hogy ezen manipuláció következtében a bor megnyálosodik. Ez azonban nem áll, mert a ezukor hozzáadásával csak azt pótoljuk, a mit a természet mostohán adott, — sőt ellenkezőleg minél nagyobb a szesz tartalom, annál kevésbbé lesz a bor betegségeknek kitéve.

Franciaországban, bor számára igen ezukordus fajtákat termesztnek, melyek mustja 14—16% ezukrot is tartalmaz, azért ott a szesz tartalom növelésére alig van szükség, — a mi savanyu almáinkból készült bor okvetlen javításra szorul, ha azt tartósabbá akarjuk tenni.

Az ideai szőlőbor kevés ezukortartalma miatt általában romlandó lesz, ha annak szesz tartalma mesterséges uton nem lesz gyarapítva, a mire még mindig van idő, ha klerjedés után megfelelő rectificált szeszt adunk hozzá.

Pár szóval még a borkészítési eljárást kívánom ismertetni. Az alma, körte legnagyobb ezukortartalmát teljes érettségével éri el, azért a lerázott gyümölcstük fedett helyiségben balmokba rakva 3—4 hétig szokás izzasztani, hogy teljesen utánérjen.

Miután az alma átválogatva, léczes dobszerkezetben megmosatott, belekerül a malomba, mely azt kásává őrli, ezen kása, kádakban 12—15 óráig áll, hogy az erjedést előmozdító csirgombákkal érintkezzék, s hogy a törköly egy kis szint nyerjen.

Ezután tesszük a törkölyt a sajtóba. Ez a szőlő-sajtóhoz teljesen hasonló, csak hogy a nyílások keskenyebbek, nehogy a musttal együtt a törköly részei is kiszorítassanak.

Az alma törköly, összeállása miatt a mustot nem eresztene jól ki, azért a sajtóba minden 10 ctm. magas törkölyrétegre egy tölgfavesszőből font eserényt alkalmazunk; mely mintegy alapcsőtül szolgál s a must kiszivárgását elősegíti. A tölgvesszőből készült eserényeknek az az előnyük is van, hogy a mustnak némi csersavat kölcsönöznék, a mire a bor tisztulásánál nagy szükség van.

1000 gramm alma átlag, 880 gr. vizet, s 120 gr. oldható anyagot tartalmaz, ezekből 950 gr. mustot kel lene nyerni, ezt azonban a mi sajtolási eljárásunkkal elérni sohasem fogjuk, hanem 60—70% lével meg kell elégednünk.

Az első sajtolásból kapjuk az I. oszt. mustot.

A sajtóból kikerült törköly még sok levét tartalmaz, azért azt kádakba töltjük, s minden hectoliter 25—30 liter vízzel leöntünk, 12—15 óráig állani hagyjuk, aztán újból kisajtoljuk.

Ez a II. osztályú, az u. n. kis cider, mely sokkal gyengébb az elsőnél, azért azt hamarabb kell elfogyasztani.

A második osztályu must az egész mennyiségnek $\frac{1}{3}$ s az első osztályu $\frac{2}{3}$ -ad részét teszi.

A hordókat — tekintettel a nemsokára beálló erjedésre musttal csak annyira kell megtölteni, hogy legalább két arasznyiűr maradjon, aztán a hordók kutyogókkal ellátnak. Az erjedés tart 3—6 hétig, a pince hőmérséke szerint. Midőn a kutyogók már megszűntek működni, tehát az erjedés beveződött, a hordók teletöltetnek, hogy az akona alatt alig maradjon 2 ctmnyiűr s a hordót elzárjuk.

Január hónapban szép derült időben történik az első s mártiusban a második lefejtés. A további kezelés úgy történik mint egyéb boroknál, a hordók tisztán tartatnak, s időnként megtöltögettetnek.

Hogy a musthoz, valamint később a lefejtésekhez tiszta hordókat kell használni, magától értendő. Lehet az almabornak igen kellemes illatot adni, ha minden hectoliterhez 5 gram narancsvirágot teszünk, ezt hosszú vékony zacskóban a hordóba eresztjük s az akona dugóval megerősítve 3—4 hétig bent hagyjuk.

Almamustból kítő pezsgót is lehet csinálni. A ki már ilyet izlelt, igazat fog nekem adni, midőn az állítom, hogy az bármely francia gyártmányal kiálja a versenyt.

A francia pezsgőnek legnagyobb része szintén gyümölcsborból készül s valóban megfoghatatlan, hogy oly soká tudtak a közönség jóhiszeműségével visszaélni, 5 — 6 frtjával árulva palackját oly folyadéknak melynek előállítási alig kerül — 60 krba, s melyet egy kis ügyelettel mi magunk is elő tudunk állítani.

A pezsgő következőleg készül:

100 liter almustra vesszük $3\frac{1}{2}$ kgr. finom cukrot, s abban feloldjuk. A helyiség hőmérsékének nem szabad 6 — 8° C. nál magasabbnak lenni.

Az erjedés befejeztével adunk hozzá 6 liter cognacot vagy rectificált szeszt, s 6 gramm narancsvirágot.

Egy hónap mulva vizahólyagait megderítjük, (egy hectoliterre 4 gramm) s midőn a bor megtisztult körülbelül 2 hét mulva palackokba fejtjük, minden palackba dió nagyságu cukrot helyezve ledugaszoljuk, dróttal lekötözzük s hideg pinczébe lefektetve tartogatjuk fogyasztásig.

Ezekből látható, hogy leginkább a hőmérsék szabályozása okoz némi nehézséget, s erre kell főképp figyelmünket fordítani.

Trencsénben a birtokosok pezsgyártás céljából szövetezetet akarnak létesíteni. Ez legobhau kifizeti magát, mert ha csak 1 frtjával is fogják tudni a 7 decis palackot értékesíteni, a tisztességes nyereség el nem maradhat.

Fődolog természetesen, minden évben tudjanak bizonyos mennyiséget előállítani, mert a fogyaszt közönséget magukhoz kell szoktatni. Ez azonban Trencsénben nem kivihetetlen, mert ott temérdek gyümölcs termeltetik, s alig van év, hogy ne lehet ne legalább 1 — 2 száz métermázsa almát vásárlás utján is beszerezni.

A nagybányai gazdasági egyesület is be fogja a gépeket szerezni, hogy azok az egész év folyamán, tehát a nyári gyümölcs feldolgozásához is a közönség rendelkezésére álljanak.

Bornemissza Zoltán.

Nyilttér*)

Báli selyemszöveteket méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig, valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket is méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, csikozott, kockázott, mintázott, damaszolt stb. minőségben (mintegy 200 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban) **póstabér és vámmentesen a privátmegrendelők lakására** szállít: **Henneberg G.** (cs. kir. udv. szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

* E rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget nem vállal el a — Szerk.

H I R D E T É S E K.

A NEW-YORK

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

uj egyetemes kötvénye képezi a legnagyobb haladást a biztosítási téren. Az uj kötvény nem tartalmaz semmiféle megszorítást a biztosított foglalkozását vagy utazását illetőleg.

Egy évi fennállás után a kötvény biztosít

ÖNGYILKOSSÁG és PÁRBAJ ellen is.

Egy évi fennállás után a kötvény megtámadhatlanná válik.

A megtámadhatlansági záradék így szól:

ha a kötvény egy évig érvényben volt, a társaság a biztosított összeg kifizetését semmiféle okból meg nem tagadhatja.

A kötvény ilyképen megszorítás nélkül utalvány a biztosított összegre.

A New-York feltételei a legliberálisabbak, mint azokat a világ egyetlen egy biztosító társasága sem nyújtja.

A New-York a világ összes kölcsönösségen alapuló biztosító társaságai közt a legnagyobb telességgel rendelkezik, mely

87 millió frankra

emelkedik, biztosítéki alapja 713 millió.

A New-York Európában 23 éves tevékenysége alatt több mint 32 milliót kifizetett halálesetekért, a nélkül, hogy egyetlen egy esetben a legesekélyebb nehézséget emelte volna a kifizetésnél.

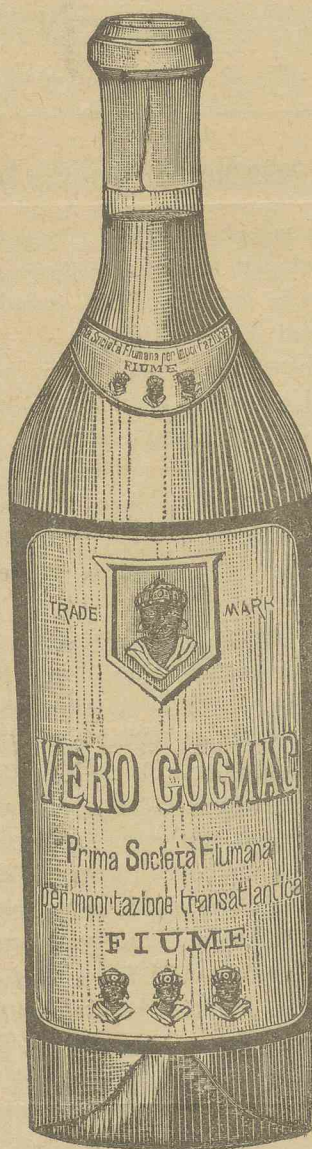
8 3—52.

A hamisítások ellen óva lesz.

Kapható minden fűszer és 155 10—10

PEAU és TÁRSASÁG, FIUME.
Első fűszeri tengerentuli bevitt társaság.

Különleges kereskedésekben, drogusárakban, gyógyszerárakban, szűkecskákban és kávéházakban.

VALÓDI CSAK SZERBOSSEN FŐVEL

Férfi s női betegségek,

mint bujakor, fekélyek, bőrkítegek: folyások és hólyag-hurut, a legkülönböző alakban is, nem a közönséges, hosszadalmas befejeződésekkel, hanem

irrigáció által saját készülékemmel

s uj gyógyódom szerint

vagy esetleg helyi endoszkopikus kezeléssel is

alaposan s sikeresen

kezeltetnek. Stricturek, az aggkorban fellépő vizelési nehézségek; agybeszennyezés, valamint nem gyengességgel párosult gerinczbajok

galvano-mechanikai módon

sikeresen gyógyíttatnak. Orrfékélyek s az orrnak bedugulása, valamint a szájs- s orrnak bűzösége az általam feltalált s több 100 esetben kítő eredményre használt

orrosapkészülékemmel

rövid idő alatt alaposan gyógyíttatnak.

Galandfereg, melyek a legerősebb kuráknak ellenállottak, Németországban készült gyógyszeremmel 3 óra alatt gyökeresen eltávolíttatnak.

Dr. Fischer Adolf, orvos-sebész tudor, műtő- s nőgyógyász, a „Nyilvános gyógyintézet“-nek rendelő főorvosa s specialista, 27 év óta.

Budapesten, O-utoza 5 sz. I. em. Rendel d. u.

2—5-ig. Csak díjazott levelekre válaszolok s gyógyszerekről is gondoskodom.

96 24—26.

LE GRIFFON
Valódi Francia papír

a legjobb
A LEGKERESETTEBB
szivarka papír

ÜGYELJENEK A JEGYRE
OVARODJANAK MINDEN UTÁNZÁSTÓL

Köszvény és csúszban szenvedőknek ezennel a legújabb körökben

Horgony-Pain-Expeller

elnevezés alatt dícsérőleg ismeretessé vált Tinct. Capsici comp. ajánlólág legyen emlékeztető hozva. Ezen népszerű házi szer 25 óta, mint legmegbízhatóbb fájdalomcsillapító bedörzsölés ismeretes s mindnyájuk által, a kik használták igen kedveltetik, úgy hogy további különös ajánlása nem szorul. Üvege 40 kr., 70 kr. vagy 1 f. 20 krnyi áron a legtöbb gyógyszer-tárban kapható. Azonban a „Horgony“ védjegyre ügyelendő, mert csak a vörös horgonnyal ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszer-tárához: Richter gyógyszer-tára „az arany oroszlanhoz“ Prágában vagy Török József gyógyszerészhez Budapestben.

Horgony-Pain-Expeller.

Nyom. Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyula e hérvárt.